

UNIT 4

Medicatie

HOOFDSTUK 1

Insuline toedienen

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Projectnummer: 543336-LLP-1-2013-1-DE-KA2-KA2MP
Agreement: 2013-4182/001 – 001

HOOFDSTUK 1: INSULINE TOEDIENEN

1 Dialoog

Meneer Vannieuwenhuysse heeft diabetes. Hij moet meerdere keren per dag een spuitje krijgen.

Klik [hier](#) om de video te bekijken.

Verpleegster: Dag meneer Vannieuwenhuysse. Ik kom u uw spuitje geven, zodat u kunt gaan ontbijten.

Meneer Vannieuwenhuysse: Ik was al een tijdje aan het wachten. Waar is Julie?

Verpleegster: Ja, sorry, Julie is ziek, vandaag zal ik u uw spuitje geven.

Meneer Vannieuwenhuysse: Geeft niet hoor.

Verpleegster: Goed, kunt u even uw mouw oprollen, zodat ik gemakkelijker bij uw bovenarm kan?
Ik ga de zone waar ik het spuitje zal zetten ontsmetten met een watje en alcohol. Niet verschieten hoor, het kan koud aanvoelen.

Meneer Vannieuwenhuysse: Ik kan daar wel tegen ...

Verpleegster: Zo, de huid is proper, de spuit is klaar, nu kan ik de insuline toedienen.

Meneer Vannieuwenhuysse: Doe nu maar.

Verpleegster: Ik knijp uw huid zachtjes samen, zeg maar als het pijn doet, hé!

Meneer Vannieuwenhuysse: Dat ben ik gewoon.

Verpleegster: Zo, ik druk langzaam de spuitknop in ... Ziezo. Ik wacht nog heel even om de spuit terug te trekken om te voorkomen dat de insuline terug lekt.

Zo, en klaar!

Meneer Vannieuwenhuysse: Dat ging vlot. Je hebt dat zeker vaker gedaan!

Verpleegster: Inderdaad. Blijf maar nog even rustig zitten terwijl ik de spuit terug veilig opberg en alles opruim.

2 Oefeningen

Oefening 1 Luister naar de dialoog en omcirkel het juiste antwoord.

- 1 Hoe komt het dat meneer Vannieuwenhuysse langer dan normaal moet wachten op zijn spuitje?
 - a omdat hij eerst wou ontbijten
 - b omdat de verzorgster die hem normaal 's ochtends zijn spuitje geeft ziek is
 - c omdat de insuline op is

- 2 Waarmee ontsmet verzorgster An de huid van meneer Vannieuwenhuysse?
 - a met een watje en alcohol
 - b met een watje en ontsmettingsmiddel
 - c met een gaasje en alcohol

- 3 Wat doet verzorgster An juist voor ze de spuitknop indrukt?
 - a Ze knijpt de huid van meneer Vannieuwenhuysse samen.
 - b Ze stelt hem gerust.
 - c Ze maakt zijn huid proper.

- 4 Waarom trekt verzorgster An de spuit niet meteen terug?
 - a omdat de spuit vastzit in de huid
 - b omdat de spuit diep in de huid moet prikken
 - c om te voorkomen dat de insuline teruglekt

- 5 Wat doet An nadat ze de insuline heeft geïnjecteerd?
 - a Ze bergt de spuit veilig op.
 - b Ze brengt meneer Vannieuwenhuysse naar de refter om te ontbijten.
 - c Ze gooit de spuit in de vuilbak.

Oefening 2 Lees het artikel over diabetes aandachtig.

België: Kom op tegen diabetes

Op vrijdag 14 november was het Wereld Diabetes Dag. Het thema van dit jaar was het gezonde ontbijt. Dat is hard nodig. Steeds meer mensen in ons land zullen lijden aan diabetes.

Diabetes ontstaat als er te veel suiker in het bloed is. Bij diabetes-Type 1 maakt het lichaam geen of te weinig insuline aan. Diabetes-Type 2 komt vaak voor bij oudere mensen. Zij krijgen diabetes omdat ze ongezond eten of te weinig bewegen. Maar ook bij het type 1 is een gezonde voeding erg belangrijk.

Cijfers

In 2030 zal 1 op de 10 Belgen lijden aan diabetes. Toch kunnen veel mensen de ziekte voorkomen. Wie ongezond ontbijt of helemaal niet ontbijt, heeft meer kans om zwaarder te worden. En dat is een oorzaak van diabetes.

Vers fruit

Hoe ziet een gezond ontbijt eruit? Eet bruin brood of kies ontbijtgranen zonder suiker. Drink koffie, water of thee. Beperk vet en volle melk. En een stuk vers fruit is beter dan fruitsap. Blijf je problemen hebben met je gewicht? Zoek dan zeker een diëtist op. Te weinig mensen doen dat. Het mag geen taboe meer zijn, vinden artsen.

(Uit: Wablieft uitgave n° 1025)

Juist of fout? Zet een kruisje in de juiste kolom.

- 1 Diabetes ontstaat als er te weinig suiker in het bloed is.
- 2 Diabetes Type 2 komt vaak voor bij oudere mensen.
- 3 Niet of ongezond ontbijten is de belangrijkste oorzaak van diabetes.
- 4 In dit artikel wordt aangeraden om elke dag vers fruitsap te drinken.
- 5 Als je problemen blijft hebben met je gewicht, moet je een diëtist opzoeken.

Juist

Fout

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Oefening 3.1 Diabetes.

Vul de gaten in met de woorden uit de volgende kader.

glucose – alvleesklier – suikerziekte – insuline – verbranding

Wat is diabetes?

Diabetes heet ook wel (1) Als je diabetes hebt, heb je te veel suiker (ook wel (2) genoemd) in je bloed. Die glucose komt in je bloed via eten.

Koolhydraten die je eet worden omgezet in glucose en het bloed vervoert de glucose naar alle cellen in je lichaam. Dat is belangrijk om te kunnen bewegen en groeien. De glucose heb je nodig voor

(3) en energie. Net als een auto die benzine (energie) nodig heeft om te

kunnen rijden. Maar als je diabetes hebt, zitten de cellen waar de glucose in moet komen 'op slot'. Er is een 'sleutel' nodig om de glucose binnen te laten. Die 'sleutel' heet (4) Dat is

een stof die je lichaam aanmaakt om er voor te zorgen dat de glucose in de cellen komt. Als je diabetes hebt maakt je (5) geen insuline. De celdeurtjes gaan dus niet open en de

glucose kan niet naar binnen.

(Uit: cyberpoli.nl)

Oefening 3.2 Insuline toedienen.

Plaats de woorden uit de volgende kader bij het juiste nummer.

de insuline – de huidplooi – de spuit – het watje – de naald

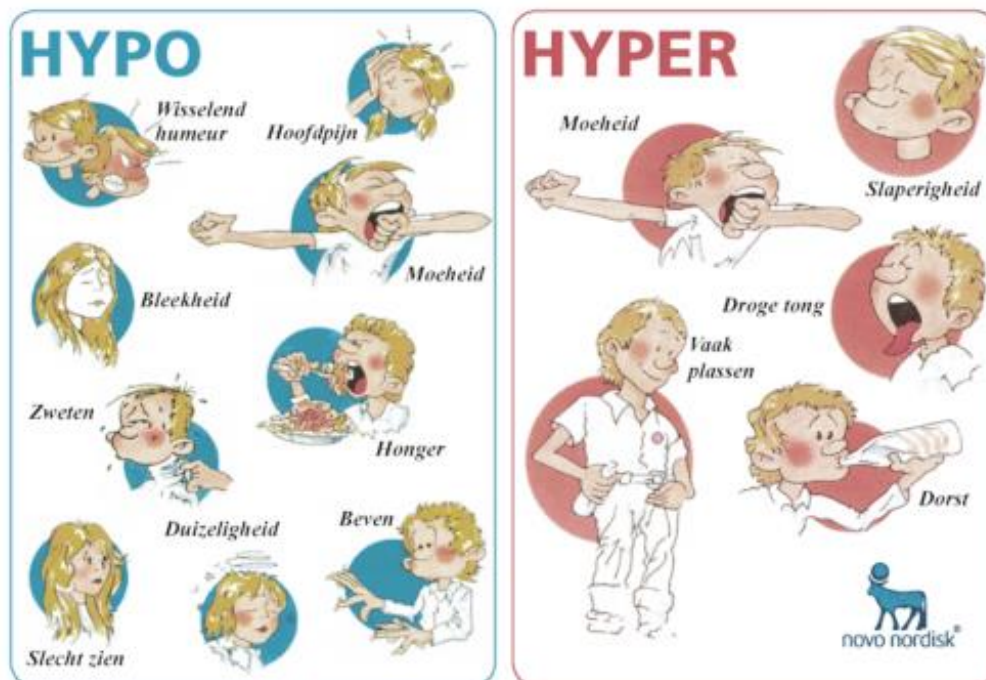

- 1
- 2
- 3

- 4
- 5

Oefening 3.3 Symptomen diabetes.

Bekijk het prentje aandachtig.

1 Is de bloedsuiker te hoog of te laag bij een **hypo** volgens jou?

.....

2 Is de bloedsuiker te hoog of te laag bij een **hyper** volgens jou?

.....

Vul de zinnen aan met woorden van bovenstaande prenten. Let op: je moet de woorden soms aanpassen!

- 1 Meneer Jacobs gaat voortdurend naar het toilet. Hij moet vaak
- 2 Meneer Anciaux ziet helemaal wit. Hij is erg
- 3 De handen van mevrouw De Wachter trillen. Zij
- 4 Mevrouw De Bleeckere heeft het plots heel warm. Ze begint ervan te
- 5 Meneer Janssens wil drinken. Hij heeft grote

Oefening 4 Het gebruik van de woordvolgorde in de enkelvoudige zin.

WOORDVOLGORDE IN DE ENKELVOUDIGE ZIN

	WOORDVOLGORDE	VOORBEELD
HOOFDZIN MET 1 VERBUM	1 subject	<i>Jos (1) eet (2) elke zondag (3) een stuk taart (4) in de cafetaria (5).</i>
	2 verbum	
	3 tijd (wanneer?)	
	4 rest (wie? / wat?)	
	5 plaats (waar)	
HOOFDZIN MET 2 VERBA	1 subject	<i>Ik (1) heb (2) vandaag (3) samen met mijn collega's (4) in het zorgcentrum (5) gewerkt (6).</i>
	2 verbum 1	
	3 tijd (wanneer?)	
	4 rest (wie? / wat?)	
	5 plaats (waar?)	
	6 verbum 2	

Benoem het vetgedrukte zinsdeel. Omcirkel het juiste antwoord.

- 1 Ik kom u **uw spuitje** geven.
 - a subject
 - b rest
 - c tijd

- 2 Ik zal u **naar de eetruimte** brengen.
 - a plaats
 - b verbum
 - c rest

- 3 Diabetes **ontstaat** als er te veel suiker in het bloed is.
 - a tijd
 - b plaats
 - c verbum

- 4 **De verpleegster** heeft dit op school geleerd.
 - a subject
 - b rest
 - c verbum

- 5 Ik heb **gisteren** bij mevrouw Jacobs insuline ingespoten.
 - a rest
 - b subject
 - c tijd

Vorm zinnen. Let op de woordvolgorde!

- 1 geven / in uw buik / ga / een spuitje / ik

.....

.....

- 2 u / omhoog / uw T-shirt / doen / moet

.....

.....

- 3 uit uw huid / trek / ik / de naald

.....

.....

4 het / aanvoelen / koud / zal

.....
.....

5 een prikje / nu / u / voelen / gaat

.....
.....

6 ik / ga / uw huid / ontsmetten

.....
.....

7 gisteren / ingespoten / insuline / heb / ik

.....
.....

8 pijn / dat / doet

.....
.....

9 gedaan / is / het

.....
.....

10 verpleegster Noura / injecteren / volgende week / komt / insuline

.....
.....

Oefening 5 Vul de gaten in met woorden uit de volgende kader.

pen – inspuiten – huid (2x) – naald – insuline

Hoe gebruikt u de insulinepen?

Basisprincipe van de pen: met de doseerknop stelt u de hoeveelheid insuline in en door de knop in te drukken injecteert u de insuline.

- 1 Meng de insuline zo nodig door de lichtjes te kantelen.
- 2 Controleer of er insuline uit de pen komt: stel 2 eenheden in en spuit deze weg boven uw hand. Herhaal dit tot er druppeltjes insuline verschijnen.
- 3 Stel de dosis (hoeveelheid) insuline in die u moet
- 4 Maak eenplooi in uw buik of bovenbeen.
- 5 Prik de in deplooi.
- 6 Spuit de in.
- 7 Wacht 10 seconden.
- 8 Los langzaam de huidplooi en trek de naald eruit.

(Uit: uzleuven.be)

Oefening 6 Insuline toedienen: stap voor stap.

Situatie: Je bent verpleger in een woonzorgcentrum en je gaat insuline inspuiten bij mevrouw Jacobs. Vertel haar stap voor stap wat je doet. Vertel alles in het presens en let op de juiste woordvolgorde.

Gebruik de steekwoorden uit de volgende kader.

spuitje geven – in uw buik prikken – T-shirt omhoog doen – een prikje voelen – een beetje pijn doen – de naald uit de huid trekken – gedaan zijn

3 Eindtest

Vul de gaten in. Gebruik woorden uit de woordenlijst of relatieve pronomina.

- 1 Ik ga u een geven. De naald kan even prikken.
- 2 Als je diabetes hebt, moet je insuline
- 3 Diabetes wordt ook wel eens genoemd, omdat je dan te veel suiker of in je bloed hebt.
- 4 Voor je insuline toedient, moet je de huid maken met een en alcohol.
- 5 Als je diabetes hebt, moet je vaak of urineren. Je moet dan vaak naar het toilet.

4 Woordenschat

4.1 Substantieven

artikel	woord	betekenis/synoniem	vertaling	meervoudsvorm van het S	extra informatie
de	alvleesklier	een klier die achter de maag ligt en de hormonen insuline en glucagon aanmaakt / de pancreas		de alvleesklieren	<i>Als je diabetes hebt, maakt je alvleesklier geen insuline aan.</i>
de	dosis	de hoeveelheid		de dosissen, doses	<i>Je moet steeds de juiste dosis insuline inspuiten.</i>
de	glucose	een brandstof voor het menselijk lichaam die ontstaat wanneer koolhydraten worden verteerd		-	<i>Als je diabetes hebt, heb je te veel glucose in je bloed.</i>
de	huid	de buitenste laag van het lichaam		de huiden	<i>Voor je een spuitje geeft, moet je de huid ontsmetten.</i>
de	hyper	moment waarop je bloedsuiker te hoog is (hyperglykemie)		de hypens	<i>Als je een hyper hebt, moet je vaak plassen.</i>
de	hypo	moment waarop je bloedsuiker te laag is (hypoglykemie)		-	<i>Als je een hypo hebt, ben je moe.</i>
de	insuline	een stof die je lichaam aanmaakt om ervoor te zorgen dat de glucose in je lichaamscellen komt		-	<i>Als je lichaam geen insuline aanmaakt, moet je zelf insuline inspuiten.</i>
de	insulinepen	een injectienaald gevuld met insuline		de insulinepennen	<i>Ik ben op zoek naar een insulinepen omdat ik mijn patiënt nu insuline moet toedienen.</i>
de	naald	het uiteinde van een spuit; dunne stift met scherpe punt (en een oog om mee te naaien)		de naalden	<i>Je hoeft niet bang te zijn van een naald!</i>
de	pennaald	een injectienaald die bevestigd wordt op een insulinepen		de pennaalden	<i>Een pennaald mag nooit hergebruikt worden.</i>

de	pijn	het zeer; onaangenaam gevoel in (een deel van) het lichaam; verdriet		de pijnen	<i>Als je ergens pijn hebt, voel je je niet goed.</i>
de	spuit	een voorwerp om vloeistof in je lichaam te injecteren		de spuiten	<i>Ik heb diabetes en daarom krijg ik elke dag een spuitje.</i>
de	spuitknop	penknop / doseerknop		de spuitknoppen	<i>Om insuline toe te dienen, duw je op de spuitknop van de insulinepen.</i>
de	diabetes / suikerziekte	een stofwisselingsziekte waarbij er een te hoge aanwezigheid van suiker in het bloed is door een tekort aan insuline		-	<i>Zwaarlijvigheid is een belangrijke oorzaak van suikerziekte.</i>
de	bovenarm	het bovenste gedeelte van de arm tussen de schouder en de elleboog		de bovenarmen	<i>Er werd medicatie toegediend door middel van een spuit in de bovenarm van de patiënt.</i>
het	watje	een propje zachte en veerkrachtige katoenen massa		de watjes	<i>Rob heeft een watje in het neusgat van zijn patiënt geplaatst om de bloeding te stoppen.</i>
de	alcohol	ethanol / organische stof die ontstaat bij alcoholische gisting		-	<i>De wonde werd gedesinfecteerd door middel van alcohol.</i>
de	zone	een gebied tussen bepaalde grenzen		de zones	<i>Er is een allergische reactie opgetreden op de nekzone.</i>

4.2 Adjectieven

woord	betekenis/synoniem	vertaling	verbogen vorm van het A	extra informatie
koud	niet warm		koude	<i>In de winter heb ik vaak koude handen.</i>
proper	niet vuil / schoon		propere	<i>Ik heb de huid proper gemaakt.</i>
langzaam	traag / sloom		langzame	<i>Dementie gaat gepaard met een langzame aftakeling van de hersenen.</i>

vlot	iets dat snel of gemakkelijk verloopt		vlotte	<i>Het restaurant is bekend voor de vlotte bediening.</i>
rustig	met weinig of zonder activiteit en beweging		rustige	<i>Maria leidt een rustig leven aan zee.</i>
veilig	beschermd / zonder gevaar		veilige	<i>De patiënt werd veilig overgebracht naar een andere ziekenhuis.</i>

4.3 Verba

woord	betekenis/synoniem	vertaling	stam	imperfectum	perfectum	extra informatie
aanvoelen	een bepaald gevoel geven bij fysiek contact (of emotioneel: meevoelen, intuïtief begrijpen)		voel aan	voelde aan	heeft aangevoeld	<i>Ze heeft koorts: haar voorhoofd voelt warm aan.</i>
indrukken	iets induwen		druk in	drukte in	heeft ingedrukt	<i>Als je ergens aanbelt, druk je de bel in.</i>
injecteren	inspuiten		injecteer	injecteerde	heeft geïnjecteerd	<i>De verpleegster injecteerde de insuline in de buik van de patiënt.</i>
lekken	druppelen; vocht of gas doorlaten		lek	lekte	is gelekt	<i>De kraan lekt: er loopt water uit, terwijl ze niet opengedraaid is.</i>
opbergen	wegstoppen		berg op	borg op	heeft opgeborgen	<i>Je moet je kleren opbergen in de kleerkast.</i>
opruimen	dingen neerleggen op een plek waar ze horen; weer op orde brengen		ruim op	ruimde op	heeft opgeruimd	<i>Alles ziet er zo netjes en ordelijk uit, je hebt zeker opgeruimd!</i>
prikken	steken; een prik geven met een naald		prik	prikte	heeft geprikt	<i>Ik moet even in je buik prikken.</i>
terugtrekken	eruit trekken		trek terug	trok terug	heeft teruggetrokken	<i>Als ik de insuline heb ingespoten, trek ik de naald terug.</i>
toedienen	geven / inspuiten		dien toe	diende toe	heeft toegediend	<i>De verpleger dient insuline toe bij diabetici.</i>

knijpen	klemmen / samendrukken / tussen twee punten druk uitoefenen		knijp	kneep	heeft geknepen	<i>Knijp maar in mijn hand als het pijn doet.</i>
---------	---	--	-------	-------	----------------	---